

KNIHOVNA KLÁŠTERA BRNĚNSKÝCH VORŠILEK, NOVÝ DEPONÁT VE FONDU MORAVSKÉ ZEMSKÉ KNIHOVNY V BRNĚ¹

LUCIE HEILANDOVÁ

Abstrakt: Příspěvek se zabývá historií kláštera brněnských voršilek a představením jeho knihovny, která byla v červnu 2019 jako deponát uložena do fondu Moravské zemské knihovny v Brně. Současná knihovna kláštera voršilek čítající 4 231 svazků je torzem původní klášterní knihovny, která byla systematicky budována jak františkánkami, tak voršilkami, které byly do kláštera dosazeny po jeho zrušení v roce 1782. Ve fondu knihovny se nachází převážně liturgické knihy, duchovní a řeholní literatura, životy svatých, mariánská a christologická literatura, katechismy nebo učebnice, které voršilky používaly při výuce na klášterní škole.

Klíčová slova: deponát, Brno, františkánky, voršilky, klášter, knihovna, klášterní škola

V průběhu letošního roku se podařilo do fondu Moravské zemské knihovny v Brně začlenit dva unikátní knižní deponáty, knihovnu kláštera brněnských voršilek, kterou jsme převzali v červnu, a knihovnu znojemských dominikánů, která byla do Brna deponována v červenci. Fondy obou knihoven byly systematicky budovány a reflektují klášterní život, aktivity a zaměření řádu, zájmy jednotlivých členů konventu nebo fungování příslušného kláštera ve městě. V rámci příspěvku bude ve stručnosti představena historie jednoho z deponátů, kláštera brněnských voršilek, a jeho knihovna. Knihovna voršilek nikdy nebyla ve správě dnešní Moravské zemské knihovny v Brně, jak tomu bylo v případě jiných jihomoravských klášterních knihoven, a její fond byl až dosud neznámý.

Historie kláštera sahá až do roku 1484, kdy vdova po brněnském zlatníkovi, Markéta Goldschidtová, přijala františkánskou řeholi a za pomoci františkánského provinciála Pavla z Moravy položila základ ke klášteru nacházejícímu se na Josefské a Orlí ulici. Jeho příkladem následovalo několik dalších vdov a panen, pro něž byl roku 1487 koupen samostatný dům před hradbami jižně od Židovské městské brány a do čela jim byla postavena Kateřina Stinarová ze Švábska. Františkánky se dočkaly veliké podpory kardinála Ditrichštejna, který roku 1606 povýšil dům na klášter řeholních terciárek sv. Františka Serafinského, jemuž v roce 1616 dal na vlastní náklady vystavět kostel sv. Josefa. Na jeho přímluvu dostal řád také malé nadání od císaře (1615 a 1616), které kardinál výrazně rozmnožil.² Podle formálního zakládacího listu z roku 1617 se držitelé mikulovského panství stali patrony kláštera.³ Do osudu kláštera františkánek nacházejícího se za hradbami města zasáhly události třicetileté války, v roce 1643 klášter vyhořel a po dvou letech byl v době příprav na švédské obležení města ze strategických důvodů stržen a zříceniny kláštera i kostela odstraněny. Samotné sestry pobývaly zprvu v Brně, v Ditrichštejnském paláci, a v roce 1645 se přestěhovaly do Vídeňského Nového Města. Po návratu zpět do Brna se plánovaly usadit již uvnitř městských hradeb.

1 Studie vznikla v rámci Institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace – Moravská zemská knihovna v Brně.

2 Moravský zemský archiv v Brně, fond E 66 Voršilky Brno (= MZA, E 66), kart. 6, sig. 18, fol. 1.; KUČA, K. *Brno. Vývoj města, předměstí a připojených vesnic*. Praha–Brno: Nakladatelství Baset, 2000, s. 292.

3 SAMEK, B. *Umělecké památky Moravy a Slezska*. 1(A–I). Praha: Academia, 1994, s. 207.

Počáteční odpor městské rady proti výstavbě nového kláštera ve městě pomohl překonat podkomoří František hrabě Magnis a po roce 1650 mohlo být na místě tří zakoupených domů na dnešní Josefské a Orlí ulici zahájeno s pomocí knížete Maximiliána II. z Ditrichštejna budování nových klášterních budov. Dne 4. dubna 1651 byl položen základní kámen ke stavbě klášterního kostela sv. Josefa. Jeho výstavba trvala do roku 1653 a realizoval ji brněnský zednický mistr Pavel Wimberger (Weinberger). V průběhu let 1653–1655 probíhala stavba konventních budov kláštera františkánek, na níž se podílel vedle Pavla Wimbergera také Jan Křtitel Erna.⁴

Klášter františkánek čítal původně 12 sester, při jeho zrušení v rámci josefinských reforem, dne 18. ledna 1782 zde působilo 33 sester, které si mohly vybrat mezi sekularizací a přestupem k alžbětinkám či voršilkám. Řeholní sestry se sice původně rozhodly pro péči o nemocné, avšak když se úřady postavily proti umístění nemocnice uvnitř města, vstoupila většina do školského řádu sester sv. Voršily.⁵ K upevnění řehole byly do Brna poslány dvě voršilky z Olomouce, které převzaly z pověření brněnského biskupa Matyáše Chorinského vedení komunity.⁶ Stanislava Miloučková, rozená z Gnadenthalu, byla až do své smrti roku 1809 první doživotní představenou kláštera. Nové voršilky složily slavné sliby 9. září 1782 a jejich počet byl pevně stanoven na dvacet. Vedle původních františkánek tvořilo nový konvent ještě pět dominikánek z brněnského kláštera u sv. Anny, odkud voršilky převzaly i tamní vychovatelský ústav a 4. listopadu 1782 otevřely dívčí školu, která byla prvním řádným výchovným ústavem pro dívky v Brně.⁷ Školu navštěvovalo asi 300 dívek z aristokratického i měšťanského prostředí a pro velký zájem se původně dvoutřídká založená v rámci kláštera voršilek rozrostla až na šest tříd.⁸ Formálně byla škola voršilek soukromou a konfesijní školou určenou pouze dívkám. Po jazykové stránce se jednalo o německou školu a výuka vycházela z nařízení tereziánských školních reforem, v rámci kterých se problematikou klášterních škol zabýval plán na zlepšení klášterních škol vydaný 30. října 1775.⁹ Struktura výuky na klášterních školách měla odpovídat stavu na veřejných školách. Také ve škole založené jako součást brněnského kláštera voršilek se probíraly základy čtení, gramatiky, psaní, krasopisu a počítání nebo jazyková výuka. V jazykové výuce hrály důležitou roli nejrůznější jazyková cvičení,

4 KROUPA, J. *Dějiny Brna. 7, Umělecko-historické památky, historické jádro*. Brno: Statutární město Brno, 2015, s. 360.

5 Společnost sv. Voršily vznikla v severní Itálii roku 1535 a její zakladatelkou byla sv. Angela Merici (1474–1540). Do Čech přišly sestry v roce 1655 na pozvání pražské hraběnky Sibylly Lamboy, rozené svobodné paní z Pamelbergu a Hohenburgu. Z Prahy byly založeny voršilské kláštery v Kutné Hoře a v Olomouci, odkud byly voršilky povolány do Brna. MACKOVÁ, M. *Voršilky v Čechách do roku 1918*. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, 2007. Monographica, s. 98.

6 „Die damalige Oberin des Olmützer Klosters Mater Maria Aloysia von dem HI. Geist geboren Freyin von Pugnelli [...] a) die Mater Stanislai von sligen Johann Sarkander geboren Milotzkin von Gnadenthal als künftige erste Oberin, b) die Mater Anna Angela von der Maria Himmelfahrt, geboren Theihs von Olmütz als Gehülfin.“ MZA, E 66, kart. 6, sig. 18, fol. 2v.

7 Poskytování vzdělávání se stalo dominantním úkolem řádu. Žákyně mohly do školy docházet z domova nebo mohly bydlet v klášterním penzionátu, který byl určen především příslušnicím z rodin bohatého měšťanstva nebo dívkám ze šlechtických rodin. MACKOVÁ, M. Školy řádu voršilek v českých zemích ve druhé polovině 19. století. BLÁHOVÁ, K–PETRBOK, V. *Vzdělání a osvěta v české kultuře 19. století. Sborník příspěvků z 24. ročníku symposia k problematice 19. století: Plzeň, 4.–6. března 2004*. Praha: Ústav pro českou literaturu AV ČR, 2004, s. 386.

8 Ve školním roce 1854/55 byl ústav rozšířen na čtyřtřídku a dostal název „I. Mädchenhauptschule in Brünn.“ 15. září 1872 byla pro veliký zájem zřízena pátá třída a počet žákyn se pohyboval mezi 366–374 dívkami. Právo veřejnosti bylo voršilskému ústavu uděleno výnosem ministerstva z 1. května 1889 č. 6654. Roku 1896 přibyla šestá třída, která však byla ve školním roce 1919/1920 zrušena a místo ní zřízena třída dívků měšťanské školy, rozšířená příštího roku o druhou třídu. Kromě této instituce existovala u kláštera škola pro ruční práce zřízená 9. prosince 1829, která se skládala z několika na sobě nezávislých kurzů.

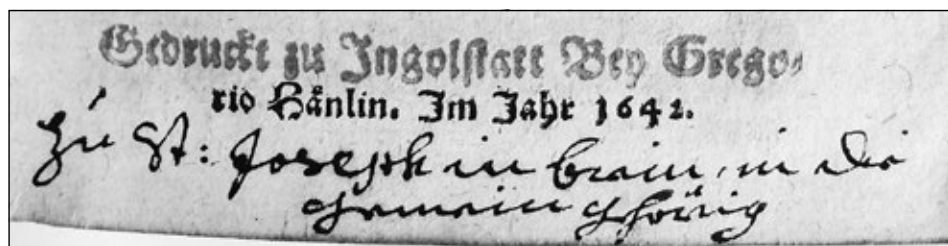
9 MACKOVÁ, M. *Voršilky v Čechách*, s. 129.

Obrázek č. 1:
 PETRARCA, Francesco. *IL PETRARCA CON DICHIARAZIONI NON PIV STAMPATE...*
 Lyon: Gulielmo Rouillio, 1558. (inv. č. 405)

Obrázek č. 2a:
 Zlacené slepotiskové supralibros
 kláštera františkánek
 „S: IOSEPH 1716.“ (inv. č. 2776)

Obrázek č. 2b: Ukázka původní rukopisné proveniencie kláštera františkánek. (inv. č. 401).

konverzace, psaní korespondence, ale i čtení textů v originále. Mezi vyučovacími jazyky se vedle němčiny, která byla hlavním jazykem školy, objevuje francouzština, latina nebo angličtina, ve fondu brněnských voršilek se dnes setkáváme také s jednou učebnicí českého jazyka.¹⁰ Ve čtvrté třídě ve školních osnovách přibyla např. historie, přírodověda nebo geografie. Důležitou součástí výuky byly ruční práce, nejrůznější práce s textilem, domácí práce a kurzy týkající se vedení domácnosti, např. vaření nebo základy ekonomiky. Opomenuto nebylo ani umělecké vzdělání a do výuky bylo zařazeno kreslení nebo hudební výchova, v klášteře se nacházel klavír a řádové sestry i žákyně při mších nejen zpívaly, ale také hrály na flétnu.¹¹ Nedílnou složkou výuky byla náboženská výchova, výuka biblické dějepavy a prostor určený k rozjímání, tato doba byla věnována četbě katechismu nebo zřejmě oblíbenější četbě o životech svatých. Ačkoliv i voršilkám byla přiznána možnost vybírat školné, zároveň bylo počítáno s chudými žákyněmi, jejichž podíl neměl překročit pětinu až čtvrtinu z celkového počtu dívek. Pro ty bylo možné i do voršilské školy opatřit učebnice ze státních prostředků tak, aby na 2–3 dívky byla k dispozici jedna učebnice, kterou ovšem nesměly nosit domů, ale zůstávala ve škole a dnes se s několika díly opatřenými razítkem „für arme Schüler“ setkáme i ve fondu voršilské knihovny.

Řádové sestry, jejichž počet se stabilně pohyboval kolem dvaceti,¹² se aktivně podílely na výuce, proto bylo velké množství učebnic a výchovných příruček zařazeno i do klášterní knihovny. Zajímavostí je, že důležitou roli ve výuce hrála pozitivní motivace, řádové učitelky neměly dívky při neúspěchu trestat, ale povzbuzovat k větší pílí, pracovitosti a poslušnosti. Nejlepší žáčky byly po zkouškách odměňovány drobnými dárky, dostávaly např. devoční obrázky, růžence nebo knihy. Škola působila u kláštera voršilek kromě doby okupace, kdy byla řádovým sestrám výuka odebrána, až do jeho zrušení v roce 1950. Poté byly řádové sestry nuceny odejít a budovy převzalo Technické muzeum, které komplex využívalo jako výstavní prostor i jako depozitář.¹³ Po roce 1989 byl areál řádu navrácen a komplex byl následně upraven pro obchodní účely.¹⁴

Dnešní fond knihovny kláštera voršilek reflektuje historický vývoj kláštera a nachází se v něm celkem 4 231 svazků. Většinou se jedná o díla z 16.–20. století, která byla do knihovny doplňována průběžně, ať již původně františkánkami, tak od 80. let 18. století voršilkami, které převzaly nejen klášterní budovy, ale také část původního inventáře.¹⁵ Mezi tisky vydanými do poloviny 18. století se objevují nejen publikace pocházející z majetku původního kláštera františkánek, ale také knihy získané díky akvizicím voršilek, které do své knihovny zařadily nejen nejnovější literaturu, ale i starší tisky, z nichž některé pocházely původně z majetku klášterů zrušených v době josefinských reforem. Ve fondu knihovny brněnských voršilek se tak nachází několik knih s provenienčními záznamy z brněnského kartuziánského či dominikánského kláštera, z knihovny zábrdovických premonstrátů nebo mikulovských

10 BRTEL, J. *Practisches Lehrbuch der tschechischen Sprache. III. Theil.* Brünn, 19. stol.

11 Dnes se v knihovně se nachází řada tištěných i rukopisných hudebních partitur pro klavír i flétnu.

12 Konvent tvořily chůrové sestry, obstarávající vyučování, a laické sestry, které vedly hospodářství a měly na starost domácí práce. Od 19. století se na chodu kláštera i školy podílel také najímaný civilní personál.

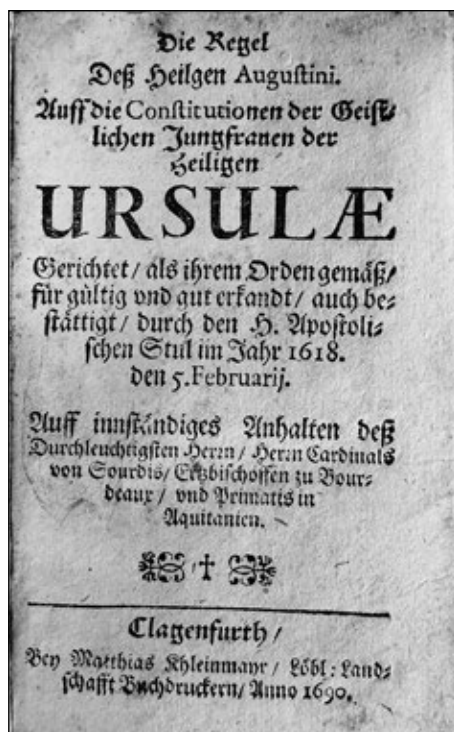
13 Většina brněnských voršilek odešla do Rakouska, dvě přestárlé brněnské české voršilky se vrátily ke svým rodinám a sestře Markétě Slavické, kostelnici, bylo povoleno až do smrti v roce 1969 zůstat v budově brněnského kláštera. VLČEK, V. (ed.). *Ženské řehole za komunismu (1948–1989)*. Olomouc: MCM, 2005, s. 411.

14 FOLTÝN, D. *Encyklopedie moravských a slezských klášterů*. Praha: Libri, 2005, s. 190–191.

15 Původní klášterní jmění sice připadlo církevnímu fondu, ale v klášteře byly ponechány některé liturgické předměty, obrazy svatých, nádoby a další předměty denní potřeby a pravděpodobně i náboženské knihy, které vytvořily základ knihovny voršilek specializujících se na výchovu a vzdělávání. Bohužel se v dochovaných inventářích nenachází o knihovně žádná zmínka. MZA, E 66, kart. 6, sig. 17, fol. 1–38.

Obrázek č. 3:
Gottliebende Begirden Auß Unterschidlichen Geist.
Reichen Sprüchen Gericht Auß Alle Seegen der
octaven corporis christi und MARIAE Empfängnuß.
1683. (inv. č. 568)

Obrázek č. 4:
Die Regel Des Heiligen Augustini. Auß die
Constitutionen der Geistlichen Jungfrauen
der Heiligen URSULÆ. Klagenfurt 1690.
(inv. č. 2689)

Obrázek č. 5:
Jedno z používaných razítek kláстера voršilek
„KLOSTERBÜCHEREI DER URSULINEN IN
BRÜNN“ (inv. č. 2665)

Obrázek č. 6:
Známka (kolek) vydaná na podporu
novostavby školy. (inv. č. 4792)

piaristů. Největší množství dnes zachovaných knih bylo ale vydáno v průběhu 19. století a je spojeno s vlastními nákupy či donacemi brněnských voršilek, s jejich řeholním životem a výukou na klášterní škole.

Nejstarší tisky uložené dnes ve fondu voršilské knihovny pochází ze 16. století, nejstarším tiskem nacházejícím se v dnešní voršilské knihovně je dílo *IL PETRARCA CONDICHIARAZIONI NON PIV STAMPATE*... vydané v Lyonu v roce 1558 [1], druhá publikace ze 16. století byla vytištěna v Praze v roce 1588 a jedná se o liturgickou příručku *Geistliche Practica*.¹⁶ Díky rukopisným přípisům ovšem víme, že obě tyto knihy ze 16. století byly do fondu klášterní knihovny zařazeny až v průběhu 18. století a nemůžeme je tedy spojit s nejstarší historií kláštera. Vlastní knižní akvizice kláštera františkánek pochází až ze 17. století, kdy můžeme uvažovat i o budování klášterní knihovny obsahující základní náboženskou a řádovou literaturou nebo liturgické knihy, které mezi tisky vydanými v průběhu 17. století zásadně převyšují. Kromě vlastních nákupů františkánek a několika darů příznivců kláštera můžeme v 17. století předpokládat také nadace knih kardinálem z Ditrichštejna i dalšími příslušníky rodu Ditrichštejnů, kteří podpořili vznik kláštera a stali se jeho patrony. Dnes se v knihovně voršilek nachází německy a latinsky psaných sto knih ze 17. století, z toho osm knih bylo vydáno v Praze, tři v Olomouci a tři v Brně. Dále jsou zde zastoupeny tisky vydané v Itálii, Rakousku, Německu, Polsku nebo Antverpách. Řada těchto knih pochází z původního kláštera františkánek, o čemž svědčí také rukopisné provenienční záznamy „*Convent zu St. Joseph in Brun gehorig*“¹⁷ nebo „*Zu St. Joseph in Bruin, in die gemein gehorig*.“, které se častěji objevují v tiscích z konce 17. nebo první poloviny 18. století.¹⁸ Ačkoliv dochované knihy z původní knihovny františkánek nepůsobí unifikovaným dojmem, setkáme se i několika exempláři opatřenými vazbami se slepotiskovou výzdobou a zlaceným slepotiskovým supralibros odkazujícím na kostel sv. Josefa¹⁹ [2]. Mezi tisky ze 17. století převažují liturgické knihy, ať již se jedná o misály, žaltáře, breviáře, graduály, lekcionáře nebo antifonáře. Dále jsou v knihovně zastoupena duchovní cvičení a svaté rozhovory, katechismy a výchovné příručky, životy svatých, františkánská, mariánská a christologická literatura, řeholní literatura související jak s františkánkami, tak voršilkami. Mezi díly vydanými v průběhu 17. století se také vyskytují modlitební knihy spojené se soukromou zbožností, což dokládá i to, že se v nich nachází nejen rukopisné provenienční přípisy řádových sester a rukopisné poznámky, ale také vložené svaté obrázky nebo květiny. Ze 17. století pochází také nejstarší rukopis *Gottliebende Begirden Auß Unterschildlichen Geist. Reichen Sprüchen Gericht Auf Alle Seegen der octaven corporis christi und MARIAE Empfängnuß*. z roku 1683 [3].

Počet knih z 18. století je více než třikrát větší, z 18. století pochází necelých 450 svazků, a vedle tištěných děl se v klášterní knihovně objevuje také několik rukopisů. Publikace vydané v průběhu 18. století a uložené dnes ve fondu knihovny voršilek jsou zajímavé nejen svým obsahovým složením, ale také historií, neboť se mezi nimi nacházejí knihy pocházející z původního kláštera františkánek, díla, jejichž pořízení je spojeno s voršilkami, které

16 PETRARCA, F. *IL PETRARCA CON DICHIARAZIONI NON PIV STAMPATE*... Lyon: Gulielmo Rouillio, 1558.; *Geistliche Practica, Das ist Gottseliger Bericht, in Personen einer Dienerin Gottes*... Prag: Michael Peterle, 1588.

17 DENCK, M. *Nagender Wurm, Eines Bösen Gewissen: Oder Einheimischer Plagteuffel eines Gottlosen Menschen: Mit lebendigen Farben entworfen*. Wien 1642.

18 Tento provenienční záznam se nachází v díle REEB, G. *Christlicher Weißheit Regel, Antrib, Mittel, vnd ausserlesnere Exempel*. Ingolstadt: Gregorio Hänlin, 1641 pocházejícího původně z vídeňského kláštera klarisek.

19 Zlacené slepotiskové supralibros, na němž je portrétní medailon s obrazem sv. Josefa doplněn textem „S: IOSEPH 1716“, se nachází na vazbě díla *MISSALE NOVUM ROMANUM MORAVICUM*... Olomucii et Brunnæ: sumptibus Joannis Georgii Muffat Bibliopolæ, 1712.

klášter převzaly roku 1782, a také řada publikací získaných z knihoven brněnských klášterů zrušených v době josefinských reforem nebo zrušeného jezuitského řádu. Do knihovny voršílek tak byly začleněny např. liturgické knihy, duchovní a hagiografická literatura pocházející z kartuziánského kláštera v Králově Poli nebo brněnského dominikánského kláštera. Množství mariánské nebo christologické literatury či díla spjatá s Ignácem z Loyoly se voršílkám podařilo získat z knihovny brněnských jezuitů. Mezi tisky uloženými v knihovně voršílek jsou stejně jako v případě knih vydaných v 17. století nejvíce zastoupeny liturgické knihy, řádová literatura, kázání, duchovní cvičení, meditace, modlitební knížky, katechismy, biblické komentáře a výklady písma, životy svatých, ať již se jedná o souborné životy nebo díla pojednávající o životech jednotlivých světců v podobě příběhů nebo exempel. Ve fondu se nachází např. život sv. Uršuly, sv. Františka, sv. Augustina, Ignáce z Loyoly nebo christologická a mariánská literatura. Kláštery voršílek byly vždy spojeny se školou a vzdělávání dívek patřilo mezi hlavní činnost voršílek, proto se od 18. století v knihovně setkáme s množstvím učebnic, výukových příruček a dalších školních knih. Jazykové složení knih je shodné s předchozím obdobím, nejvíce jsou zastoupeny latinsky a německy psané tisky, vedle kterých se začínají objevovat také díla tištěná francouzsky.

Největší množství knih nacházejících se dnes v knihovně voršílek bylo vydáno v průběhu 19. století a na počátku 20. století. Svým obsahovým složením navazují na předchozí akvizice voršílek a systematicky doplňují knihovní fond. Mezi díly vytištěnými v 19. století je nejvíce zastoupena duchovní literatura, náboženské tisky, řádová, mariánská a christologická literatura, duchovní cvičení, modlitby, knihy určené k soukromé zbožnosti nebo katechetická díla, která našla své využití nejen v klášterním noviciátu, ale také ve škole, která u kláštera působila. Se školní výukou souvisí také nejrůznější učebnice zařazené dnes do fondu klášterní knihovny, nejčastěji se zde sice setkáme s jazykovými příručkami, ale objevují se zde i učebnice matematiky, fyziky, zeměpisu nebo historie. Jazyk si řádové sestry i jejich žákyně osvojovaly gramatickými cvičeními, konverzací a čtením děl v originále, proto bylo do knihovního fondu zařazeno velké množství beletrie. Nedílnou součástí školní výuky byly ruční a domácí práce a praktické kurzy vaření, šití, vyšívání nebo paličkování, proto se ve fondu nachází i řada příruček a návodů pro ruční práce.

V publikacích pocházejících z 19. století se setkáme s četnými rukopisnými provenienčními zápisy, ať již jednotlivých voršílek, kaplanů a duchovních správců a kaplanů působících u kláštera a kostela sv. Josefa nebo donátorů. Množství knih dnes zařazených do fondu knihovny voršílek pochází také z knihovny noviciátu nebo z knihovny školy, o čemž svědčí jak rukopisné přípisy, tak razítka, která byla do publikací natištěna v průběhu 19. a 20. století, kdy byla knihovna několikrát pořádána a knihy opatřeny štítky s čísly a několika různými razítky.²⁰

Dnešní knihovna kláštera voršílek je torzem původní klášterní a školní knihovny, obsahem svého fondu reflektuje historický vývoj kláštera i aktivity voršílek specializujících se na výchovu a vzdělávání. V průběžně a systematicky doplňovaném fondu voršílské knihovny se dnes setkáme vedle náboženské literatury s množstvím školních knih užívaných na klášterní škole.

20 V publikacích se nacházejí razítka jak kláštera voršílek „*URSULINEN-KLOSTER IN BRÜNN.*“, tak školy nacházející se u kláštera voršílek „*URSOLINEN-MÄDCHENSCHULE IN BRÜNN.*“ i knihovny zdejších učitelek „*Lehrerinnen-Bücherei der Ursulinen in Brunn.*“. Poslední evidence knihovny proběhla po jejím vrácení řádu, během ní byly knihy opatřeny štítky s razítkem „*ČESKOMORAVSKÁ PROVINCE ŘÍMSKÉ UNIE ŘÁDU SV. VORŠILY Ostrovní 11, 110 00 Praha 1. IČ 00408263*“ a evidenčním číslem. Bohužel během této evidence nebyla knihovna seřazena a štítky byly nalepeny bez jakéhokoliv systému, čímž došlo i k roztrhání několika svazkových děl nebo rozptýlení duplikátů.

THE LIBRARY OF THE URSULINES MONASTERY, THE NEW DEPOSIT IN MORAVIAN LIBRARY IN BRNO

Summary: The paper deals with the history of the Ursulines monastery in Brno and introduces its library, which was deposited in June 2019 to the Moravian Library in Brno. The current library of the Ursulines Monastery, which contains 4,231 volumes, is a torsion of the original monastic library. The library's collection consists mainly of liturgical books, spiritual and religious literature, the lives of the saints, Marian and Christological literature, catechisms or textbooks that were used by nuns in teaching at a monastery school.

Key words: deposit, Brno, Order of St. Ursula, Ursulines, library, monastery, school

Mgr. Lucie Heilandová, Ph.D. (*1980)

Vystudovala historii, dějiny umění a pomocné vědy historické na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. Od roku 2004 působí v Moravské zemské knihovně v Brně v oddělení rukopisů a starých tisků. Hlavním předmětem jejího zájmu je grafické a typografické umění.